

Mii rávvit ahte don logat pdf-fiilla šearpmas ja it viečča dan dihtorii. Muhtimin pdf:a vižžo iešalddis go rabat dan. Sihko dalle eret fiilla vižžon fiillaid vuolde. Jus dan dihte seastát fiilla dihtoris bijat dan rihpagorii ja deattán ” Töm papperskorgen” go leat lohkan dan. Jus háliidat diehtit got sihkut webbahistorjjá dihtoris čiehkkan dihte ahte lea leamaš webbasajis, gos don vižžet dán áššebáhpira deaddilat ” Att dölja besök”. Gávdno rukses boallu mii álkit váldá du iežá webbasiidui, www.google.se

Buresboahthin poliissa diehtujuohkinsiidui rihkkumiid birra lagaš gaskavuodain.

Dás don guhte leat gillán sáhtát gávdnat eanet dieđuid makkár vuoigatvuodát dus leat ja jus poliisa sáhtta veahkehit du. Maid don guhte leat vihtanas sáhtát gávdnat dieđuid maid sáhtát bargat jus vuottát ahte soamis du lagašvuodas lea gilláme. Buoreboahthin diehke!

Mii rehkenasto rihkkumin lagaš gaskavuodas?

Rihkkumiin lánka gaskavuodain oaivvilda rihkkumiid gos dan guhte gillát lea dahje lea leamaš náitalan, ássanguoibmi dahje sierraorrunquoibmi vearroдахkkiin, dahje lea mánná vearroдахkkiin..

Sáhtta maid leat nu ahte gillá rihkkumiid váhnemiin, oappáin dahje iežá sogain, nu gohččoduvvon gutnis vuolggahuvvon rihkkumiid. Rihkkumat sáhttet ovdamearkka dihte leat rumašlaš, psykalaš dahje seksualálaš veahkaválddáláshuohta. Rihkkumiid rehkenastot maid dililit gos okta bealli bágge dahje uhkida dan nuppi, gidde sisa dahje manná nuppi luhtte lobi haga. Rihkkumat lagaš gaskavuodain gullet almmolaš áššáskuhttomii, mii mearkkaša ahte poliisa lea geatnegahtton guorahallat. Ja dan gillán olmmoš ii sáhte eastit ahte guorahallan álggahuvvo. Guorahallan jođihuvvo guoddaleaddji virgeolbmos.

Lánka friddjavuodaloavkkašeami birra

Jagi 1998 lánka bođii roaves friddjavuodaloavkkašeami birra ja roaves nissonfriddjavuodaloavkkašeami birra. Loga eanet maid lánka friddjavuodaloavkkašeami birra mearkkaša www.bra.se

Mii lánkarihkun lea?

Jus poliissa guorahallan galgá máhttit álggahuvvot gáibiduvvo ahte lea vuorddehahti ahte lánkarihkun mii gullá almmolaš áššáskuhttomii lea dahkkon, ovdamearkka dihte ahte soapmásis leat gávdnan sáhponmearkkat, hávit dahje iežá vahágat maid lagašolbmot leat dagahan dahje ahte son muitala ahte lagašolmmoš lea soardán dahje uhkidan su, ovdamearkka dihte SMS dahje mailadieđu bokte.

Lea go dat dutnje dáhpáhuvvan?

Dán lágan rihkkumat gávdnojit buot lágan oktavuodain, buot servodatjoavkkuin ja buot riikka osiin.

Rihkkumat dahkkojit dávjimusat ruovttuin ja danin máhtta leat váttis poliisii ja iežá riektedoaimmahusa bargiide áicát daid. Dát maid dagaha ahte leat váttis doaimbagoahtit das ja veahkehit dan guhte gillá dás. Dávjá dákkárat vulget lolaheamis dahje riidduin sirrema ja earráneami oktavuodas. Dávjá dása maid gullá alkohola geavaheapmi. Lea dábálaš ahte nuppi bealli háliida dovdat válddi nuppi badjel dahje stivret su. Dat máhtta maid leat nu gohččon gudnái gullevaš láhkarihkun, nammalassin ahte veahá doallá veaga miellahtuid čalmmis vai eai doaimmat daguid mat billistivčče veaga gutni. Dahje ahte sii ránggáštít veahkamiellahtu guhte lea rihkkun veaga njuolggadusaid.

Diehtemeahtun lohku geat lea gillán

Dát lea dábálaš láhkarihkun. Ii oktage dieđe mas olus lea gillán dáidda, muhto láhkarihkun eastadeami ráđi, BRÅ, jalgii almmuhit 25% dáin geat lea gillán dás. Jagis 2011 almmuhuvvoje 35 035 ášši poliisii, dát ledje dievddut, nissonat ja mánát geat ledje cápmáhallas. 69% dáid almmuhemiin ledje láhkarihkkumat gos almmuheaddji lei gillán láhkarihkkuma dálá dahje ovdalaš eallinguoimmis. Jus don lea dán vásihan don it leat okto guhte dán leat vásihan.

Dábálaš lea dahkat dán duššin

Ollugat guhte gillájit láhkarihkkuma eallinguoimmis bissut dattege oktavuodas guhkes áiggi. Leat moanat čilgehusat dasa manin válljejit dán dahkat; ahte ain ráhkista eallinguoimmis, ahte šurrá mii sutnje geavvá jus vuolgá eret, dahje ballá makkár bohtosat earráneamis šaddet. Lea maid dábálaš ahte dat guhte lea gillán láhkarihkkumis dahká ášši duššin ja “vajálduhtta” dan maid lea vásihan. Dát dahkko danin go olmmoš, maŋŋá go lea gillán rumašlaš dahje psykologalaš veahkaváldimis dovda ahte sus lea unnit árvu olmmožin. Guoddala iežas ja dovda ahte lea ánsšášan veahkaváldima.

Váruhusmearkkat

Gávdnojit moadde dábálaš váruhusmearkka mat sáhttet vuosehit ahte visot ii leat nu got galgá gaskavuodas. RFSLa webbasajis gávdno listtu jearaldagaiguin mat sáhttet veahkehit du identifiseret daid dábáleamos váruhusmearkkaid. Dás gávnnat maid leaŋkkaid iežá organisašuvnnaide gosa sáhtát mannat jearaldagaiguin ja jurddašemiiguin jus dan dahje soamis iežá gillá.

Eanet dieđuid

Rihkkunoaffarjoura HBT-olbmuide: www.rfsl.se/brottsoffer

Doarjjatelefovdna nissoniidda mat leat gillán uhkádusa, illásteami dahje seksualálaš veahkaválddálašvuoda: www.kvinnofridslinjen.se

Almmuhit dahje ii?

Poliisii lea čielggas, rihkkun lagaš gaskavuodain galgá almmuhuvvot poliisii.

Dan dihte leat mángasat guhte gillet geat vurdet ilmmuhit poliisii. Soitet áin gávdnot dovddut guoibmái, dahje de ballá ránggáštuuvot manjil. Maid oktasaš mánát sáhttet leat ágga manin ii ilmmut rihkkuma. Soaitá leat danin go dáhpáhus dovdu ila priváhta dahje ila persovnnalaš, dahje dovda sivalašvuoda, heahpana ja guoddala ieža dasa masa lea gillán.

Sáhtta maid leat nu ahte ii jáhke ahte dakkár lágan rihkkumat leat doarvái duodalaččat ilmmuhit dahje ahte poliisa ii válde dan duodalažžan. Dasa guhte gillá gutnis vuolggahuvvon rihkkumiid sáhtta dovdot váttis okto vuosttildit olles soga norpmaid ja árvvoštallamiid.

Dehálaš ilmmuhit

Jus don gillát dakkár lágan rihkkumiin de galggat ilmmuhit poliisii. Ilmmuhus sáhtta leat okta vuohki loahpahit eallindili mas leat illásteamit ja loavkkašumit.

Iežat sáhttet maid ilmmuhit

Dávjámus lea rihkkunoaffar guhte ilmmuha poliisii, muhto lea maid dábálaš ahte ustibat ja ránnját beliide geat ilmmuhit rihkkuma. Jus vuohtát ahte soamis gillá rihkkuma sáhtat váldit oktavuoda poliissain, mii mearrida jus cavgileapmi galgá guorahallot viidáseappot.

Buorre diehtit.

Leat moadde ášši man galgá fuobmát jus ealát dakkár dilis gos šattat gierdat uhkádušaid, veahkaválddi ja soardimiid:

- Oskkil ustibiidda maidda luohatihat, mital du dili birra. Sii máhttet doarjut du sániid jus šattaš diggeášši.
- Válde oktavuoda nisson- ja dievdoolbmuid jourain. Sii maid máhttet nannet maid dajat jus šattaš diggeášši.
- Čále beavegirjji masa čálát goas ja gos sordojuvvot, uhkiduvvot ja cápmáhallan, ja maid gokko don cápmáhalat.
- Ale basa biktasiid maid guddet dalle go cápmáhallet dahje illástuvvojit.
- Dokumentere du vahágiid, ja govve daid. Dahje bija doaktára dokumenteret daid.
- Seaste uhkádušat, jus dakkárat ležžet, telefuvdnávástideaddjis, E-boasta dahje SMS bokte. Sádde daid ustibiidda vai sii sáhttet vurket daid. Dát máhttet šaddat dehálaš duodaštussan

Doarjja ja suodji

Ollugat ballet almmuheamis, várra danin go sii ballet das gean almmuhit. Poliisa máhtta ráhkadit uhkáduš- ja váráarvvoštallama mas oidnet jus lea dárbu addit dutnje suoji.

Suodji lea moatti lávkkis. Dát lea gitta das makkár uhkádušgovva lea. Don máhtát oažžut ráđiid, vákšuma ja tehnikkalaš neavvuid poliissas, ovdamearkka dihte suodjalanpáhka mas earret eará lea lárbbatelefuvdna mas lea GPS ja lárbbma mii čuodjá jitnosit. Dutnje máhttá maid boahit oktavuodáolmmoš veahkin ja vejolašvuoda diehtujuohkin- ja sihkkarvuodaságastallamiidda.

Poliisa bargá ovttas eará osiiguin servodagas mat máhttet addit dutnje suoji. Ovdamearkka dihte máhttá giella addit dutnje suodjaluvvon orruma ja don máhtát oažžut doarjaga lánkarihkkuma oaffariid jouras. Gávdnojit maid eaktodáhtolaš organisašuvnnat mat máhttet addit dutnje veahki.

Guoddaleaddji virgeolmmoš máhttá mearridit oktavuoda gielldu. Dat sisdoallá dan ahte das guhte du uhkida ii leat lohpi váldit oktavuoda duinna, ii guossástallama bokte iige telefuvdna, E-boastta dahje dakkár sullásaččaid bokte. Eanaš poliisaeiseváldiin lea lánkarihkkumiid oaffariid oktiheiveheadji guhte máhttá mitalit eanet.

Don máhtát maid oažžut veahki lánkarihkkumiid oaffariid buhtadusa bokte, muhto dalle lea eaktu ahte ášši lea ilmmuhuvvon poliisii. Jus almmuhus gávdno dus lea maid vejolaš ohcat buhtadusa vahágiid ovddas du dáhkádušfitnodagas.

Eanet dieđut

Lánkarihkkumiid oaffariid doarjja: www.brottsoffermyndigheten.se
Doarjjatelefuvdna nissoniid váras guhte leat gierdan veahkaválddi, uhkádušaid ja seksualálaš illástemiid: www.kvinnofridslinjen.se

Man lánkáái almmuheapmi dahkko?

Jus don dahje soapmása gean dovddat lea šaddan gierdat lánkarihkkuma dahje lea áitojuvvon de galggat dan almmuhit poliisii.

Čuojat poliisii 114 14 dahje jus lea heahdedilli čuojat 112. Don máhtát maid mannat njuolggá dan poliisadálui doppe gos orut. Jus háliidat de máhtát bivdit veahki olbmos geasa luohthat, ovdamearkka dihte ustiba dahje bargorátná.

Mii dasto dáhpáhuvá?

Go poliisa lea ožžon du almmuheami de sii gohččot du boahit jearahallamii gos mitalat eanet. Poliisajearahallamis lea dehálaš ahte don nu dárkilit go vejolaš čilget mii lea dáhpáhuvan. Man lágan áitagiid, veahkaválddi ja ieža rihkkumiid don leat šaddan gierdit? Geas? Man guhkes áiggi? Leat go vihtanat? Lea go giige lovkidan du? Man lánkáái. Dan lágan jearaldagaide lea dehálaš oažžut vástádušaid jus ášši galgá máhttit jotkojuvvot.

Ovdaguorahallan

Rihkkuma dutkan, mii gohčoduvvo ovdaguorahallan, dahkko dan dihte ahte čoaggá dieđuid dan birra mii lea dáhpáhuvan. Lea guoddaleaddji virgeolmmoš guhte jodiha dan. Go ovdaguorahallan lea čađahuvvon mearrida guoddaleaddji jus gávdno doarvi olu duodáštusat

dasa ahte áššáskuhttit dan olbmo gii lea sivahallon. Áššáskuhttima maŋŋá lea njálmálaš gieđahallan diggerievttis, nu gohččon diggeášši. Doppe jearahallet du, ja su guhte lea áššáskuhtton ja vihtanat, jus dakkárat leš. Das maŋŋil árvvoštallá duopmostuollu ášši ja cealká duomus. Jus don, dahje dat guhte lea guoddaluvvon, ii duđa dupmui de dan sáhttá váidalit hoavvariektái.

Mii dáhpáhuvvá jus almmuheamis ii šatta miige?

Dáhpáhuvvá ahte áššit loahpahuvvot go duođaštusat váilot. Dat ii mielddisbuvtte ahte poliisa ja guoddaleaddji eai jáhke das gii lea muitalan maid lea gierdan, lea baicce nu ahte ii leat vejolaš jođihit ášši guoddaleami rádjái jus váilut doarvái buorit duođaštusat ja vihtanat mat nannejit dan čilgehusa maid dat gii lea gierdan dán buktá ovdan.

Eanet dieđut

Diggeáššeskuvla: www.rattegangsskolan.se

Dovddat go olbmo gii lea šaddan gillát?

Jus don oainnát rihkkuma lagas oktavuoda olbmuid gaskkas, dahje balat ahte soamis du birrasis lea šaddan gierdat dákkára de máhtát almmuhit dan poliisii.

Poliisii almmuhit dán lágan rihkkumiid máhttá dovdot váttis. Vaikko it hálit ráhkadit formálalaš almmuheami de máhtát goit váldit oktavuoda poliissain ja čiegus nama duogis muitalit maid jáhkát dáhpáhuvvat. Dalle šaddá poliissa bargu dutkagoahtit dán ja váldit sealvái jus dán galgá almmuhit poliisii. Jus don barggat divššu ja fuolahusas du lea muhtin áššiin geatnegasvuohta almmuhit jus soamis lea šaddan gierdat láhkarihkumiid.

Balat go mánná lea šaddan gillát?

Jus balat ahte mánná illástuvvo de máhtát čiegus nama bokte almmuhit dan sosiála eiseválddiide du gielddas (daid gávnnat gieldda ruovttosiiddus). Dalle sii guorahallet ášši ja almmuhit dan poliisii. Jus barggat divššus, skuvllas dahje mánnageahčus du álo lea geatnegasvuohta almmuhit jus balat máná meannuduvvot bahás láhkái.

Dás oaččut doarjaga ja veahki

Máná riekti servodagas: www.bris.se

Rádda barnen: www.raddabarnen.se

Poliisa čohkke fámuidis

Rihkkumat lagaš oktavuodain lea oalle duodalaš ášši poliisii.

Lea stuorra váttisvuohta servodahkii go stuorra joavku servodagas ruovttuin šaddet gierdat áitagiid ja veahkaválddi. Dasa lassin dát ii leat rihkkun mii dušše lea ruota lágaid vuostá, muhto dát rihkko maid ON olmmošlaš rivttiid julggaštusa.

Deháleamos lea vuostáiváldin

Vuodđu poliissa bargui galget leat sánit berošteaddji, beaktil ja vejolaš. Dát lea dehálaš visot oktavuodain, muhto erenoamážit go lea sáhka rihkkumiid birra lagaš oktavuodain

Mii diehtit ahte man láhkái mii váldit vuostá olbmo gii lea oaffar rihkkumis mearrida jus dat guhte lea gillán galgá duostat dahkat almmuheami- ja doalahit dan. Seamma láhkái leat vuosttaš guorahallandoaimmat dehálaččat jus guorahallan galgá lihkestuvvat. Dat máhttet ovdamearkka dihte leat vihtaniid jearahallamat ja vahágiid dokumenteren oaffara guovdu. Lea dehálaš deattuhit ahte poliissas lea geatnegasvuohta leat objektiivlaš guorahallama áiggis ja váldit vuhtii beliid mat sihke lea buorin ja bahán dan sivahallon olbmui.

Našunalalaš strategiija

Poliisa bargá álo dohko ahte šaddat buoret dán lágan rihkkumiid dutkamis. Ulbmil lea oažžut eanet olbmuid almmuhit, unnidit čiegus loguid, lasihit barggu beaktilvuoda ja lasihit áššiid mat mannet gitta áššáskuhttimii. Ođđa ja buoriduvvon oahpahusat lea lasihan gelbbolašvuoda poliissas. Diehtjuohkin ja vásáhusaid lonohallan guoddaleddjiin ja iežá eiseváldiin ja eaktodáhtolaš organisašuvnnaiguin, lea lokten dán ášši beavdegirjjis. Maid oahpahusat mánáid guorahalliid hárrái ja gudnerihkkumiid hárrái leat ovdánahttojuvvon ja buoriduvvon

Got čuohcá mánái?

Mánát geat šaddet gierdat soardimiid, áitagiid ja veahkaválddi ruovttus oažžut sihke rumašlaš ja psykalaš váttuid.

Dain mánáin lea eanet šurat, balut, lossamielatvuodát, post-traumahtalaš heahtedábit ja suhtut go iežá mánáin leat. Ná vuosehit dutkamušat. Danin lea dehálaš ahte ii vajálduhte mánáid, dan vaikko váhnemat eai jáhke mánáid oaidnán dahje ealvan veahkaválddi ja uhkádusaid. Dutkamušat maid vuosehit ahte dađi eanet nisson cápmáhallo, dađi stuorit várra lea ahte maid máná cápmáhallo sihke eatnis ja áhčis.

Got poliisa bargá mánáiguin?

Poliissas leat mánáid jearahallamiid jodiheaddjit geain lea sierra oahpahus ja geat leat hárvánan ságastit mánáiguin mat lea šaddan gierdat buot lágan rihkkumiid. Mánát geat leat oaidnán veahkaválddi lagaš oktavuodain árvoštallojit lea oaffarat rihkkumiid ja sis lea riekti rihkkunvahága buhtadussii. Jus máná galgá oažžut rihkkunvahága buhtadusa máksojuvvon de ferte álo gávdnot almmuheapmi poliisii.

Sierra mánáviesut

Mánnga báikkiin riikkas leat nu gohččon mánáviesut. Doppe leat poliissat, guoddaleaddjit, doaktárat ja sosiála eiseválddit čohkkejuvvon ovtta báikái. Dat buktá mielddis ahte mánna ii dárbbas johtit eiseválddiid gaskkas, ja dat lea álkit mánna. Dat maid álkidahtta barggu oktiiheivejumi daid eiseválddiid gaskkas geaidda ášši gullá ja dagaha ahte guorahallamiin lea buoret dássi.

Eanet dieđut

Mána riekti servodagas: www.bris.se

Rádda barnen: www.raddabarnen.se

Šaddan gierdat gutnis vuolgahuvvon rihkkuma?

Dás oainnat man lágan doarjaga ja veahki don máhtát oažžut jus don leat vásihan rihkkuma mii vuolgá gutnis.

Ealát go don dilis gos it oačču mearridit makkár biktasiid galggat guoddit ja geaiguin gávnadit, dahje rissehalat go vai oahtat jeagadit? Dovddat go ahte leat vákšojuvvon, fáktejuvvon ja áitojuvvon váhnemiin ja sogalaččain? Fertet go čiegadit iežat seksualálaš vuogi? Dalle sáhtát leat oaffar ovtta dahje mánnga rihkkumiidda mat gohčoduvvojit gutnis vuolgahuvvon rihkkumat.

Čuohtá sihke bártniide ja nieiddaide

Gávdno ain jáhkku ahte veahkaváldin mii vuolgá gutnis dušše čuohtá nieiddaide ja nissoniidda, muhto dat maid čuohtá bártniide ja dievduide. Dávjá sii leat eanet friddja go nieiddat ja nissonat, muhto sii šaddet vásihit earret earáid ordnejuvvon heajaide ja bággonáitalemiide. Sidjiide gullá maid vákšut ja dárkkistit sin oappáid ja oarbmebeliid. Jus bártnit eai deavdde vuordámušaid de máhtte sii ieža maid šaddat gillát veahkaválddi ja soardima. Gávdnojit áššit gos bártnit ja dievddut lea gottáhallan go sii leat válljen boasttu guoimmi dahje go sis leamaš seksualálaš eallinvuohki mii ii adnu gullat norbmii.

Gudneveahkaváldimat homo-, bi- ja transseksualálaš olbmuid vuostá

Homo-, bi- ja transseksualálaš olbmuiin geat ellet gudnekultuvrrain leat erenoamáš hearkkes dilli. Homo-, bi- ja transseksualálaš eallin lea tabu dilis moanain kultuvrrain ja árvoštallo leat lágeheapmin. Dasto lassána várra ahte olmmoš oaguhuvvo, hilgojuvvo, šaddá gillát veahkaválddi ja goddo. Homo-, bi- ja transseksualálaš bárdni dahje nieida máhtta leat noadđin vehkii danin go dat váikkuha veaga nama ja dasto billista sin gutni. Mána seksualitehta vahagahtta ii dušše sin, muhto maid orbbežiid vejolašvuoda náitaleapmái.

Mii daddjo lágain?

Juridihkalaš sániiguin daddjon máhttá dat “vákšun” ja “váikkuheapmi” man vásihat leat friddjavuođa váldin, bággen, uhkádus, ráfehuhttin ja cábmin. Dát leat duođalaš láchkarihkumat. Jus don, dahje soamis gean dovddat vásihan soames dahje moadde dain rihkkumiin de galggat almmuhit poliisii. Jus leš jearaldagat gudneveahkaváldimis de váldde oktavuođa poliissain dahje nieida- dahje nissonjourain.

Jearaldagat & vástádušat

Jearaldat: Veahka áigu mannat ruovttoriikkas dán geasi ja jáhkehahtti lea ahte šattan náitalit iežan dáhtu ja miela vuostá. Maid dása dahkat?

Vástáduš: Válde oktavuođa poliissain dahje sosiálabálvalusain ja muital du baluid birra. Jus lea jáhkehahtti ahte áigut náitalit du eret, du miela vuostá, de ferte juohke láchkái bissehit dán mátki. Jus gárttat olgoriikii de lea ruođa eiseváldiin oalle váttis veahkehit du.

Jearaldat: Gos oaččun veahki go lea áitagiid ožžon?

Vástáduš: Jus sordojuvvot dahje jus uhkiduvvot de máhtát mannat juobe poliissa lusa, Sosiálabálvalusa lusa dahje nissonjoura lusa jus dakkár gávdnoš du lahkosis. Nissonjouras lea dávjá oktavuohta sosiálabálvalusain ja heahtedilis máhttá veahkehit du suodjaluvvon orohagain ja oktavuođaguin iešguhtege eiseváldiiguin. Olu báikkiin riikkas gávdno suodjaluvvon orrun gos bargit leat hárvánan veahkehit olbmuid geat leat gillán rihkkumiin mat lea vuolgahuvvon gutnis. Ollu dain orrumiin váldet maid vuostá mánáid, heahtediliin maid.

Jearaldat: Man guhkes áigái oaččun suodjaluvvon orruma?

Vástáduš: Dus lea riekti suodjaluvvon orrumii nu guhká go lea dárbbalaš ja dassái go lea ožžon veahki gávdnat iežat orohaga.

Jearaldat: Mii dáhpáhuvvá jus manan poliissa lusa?

Vástáduš: Poliisa dutká mii lea dáhpáhuvván ja jus leš ákkat joatkit guorahallama. Go lea don guhte lea gierdan rihkkuma de gohččot du boahit jearahallamii. Poliisa maid jearahallá sivahallon bahádahkkiid ja vihtaniid, ovdamearkka dihte miellahtut veagas ja eará servvolaččaid. Loahpaloahpas máhttá guorahallan leat vuodđun áššáskuhttimii ovtta dahje mánnga bahádahkki vuostá.

Jearaldat: Man láchkái máhtán suddjet iežan?

Vástáduš: Dábálaččat poliisa ráhkada uhkádus. Ja várra-árvvoštallama ja máhttá, jus leš dárbu, iešguhtege lágan suddjenvugiin, ovdamearkka dihte fallehanlárpmain. Poliissas gávdno maid olmmoš guhte heive oktii olbmuid geat lea oaffarat láchkarihkumiidda dahje sullasaččaid geat barget doaimmaiguin mat dorjot láchkarihkuma oaffariid. Olu poliisaeiseválddit barget dasa lassin ovttas idealisttalaš organisašuvnnaiguin, nugo nisson- ja nieidajouriguin.

Jearaldat: Oaččun go doarjaga dikki áiggi?

Vástáduš: Don máhtát oažžut veahki áššeoamasteaddjiveahkis, du iežat juristtat guhte veahkeha du. Don máhtát maid oažžut vihtandoarjaga olbmot gii addá dutnje geavattlaš dieđuid dikki oktavuođas. Dát lea nuvttá.

Eanet dieđut

Brottsofferjourernas Riksförbund bargá dohko ahte dat geat leat gillán rihkkumiin oaččuhe buoret eavttuid:

Láhkarihkuma oaffáriid riikasearvi: www.boj.se

Gudne Hedersförtryck.se: www.hedersfortryck.se

Du vuoigatvuoda: www.dinarattigheter.se

Nieida.nu: www.flicka.nu

Riikaorganisasišuvdna Nissonjouraide: www.roks.se

Duopmostuolloskuvla: www.rattegangsskolan.se

Ruota nissonjouraid riikasearvi: www.kvinnojouren.se

Doaibmahehttehus?

Rihkkumat lagaš oktavuodađain dáhpáhuvvet buot lágan oktavuodađain, maid dakkáriin gos nubbi bealli dárbbáša nuppi- ovdamearkka dihte jus lea doaibmahehttehus. Dás máhttá leat sáhka rumašlaš hehttehusain mat gáržžidit lihkanmátolašvuoda dahje heajos oaidnu dahje gullu, muhto máhttá maid leat psykalaš dahje jierpmálaš doaibmahehttehus.

Dán joavkkus lea erenoamáš váttis dilli, jur danin go sii dárbbášit dan olbmo guhte sihke lea eallinguoibmi ja bahádaški. Dát dagaha oalle váttisin áicát daid rihkkumiid. Dain leat don guhte oainnat, dahje balat, ahte rihkkun doaibmahehttejuvvon olbmo vuostá leat dáhpáhuvvon erenoamáš dehálaš. Jus gávnadat olbmui gean balat lea vásihan dákkáriid, du barggu bokte dahje eará láhkái, de galggat bohtit poliissa lusa.

Buorre diehtit

Ovdal go almmuhat poliisii de leat moadde beali maid lea buorre diehtit. Áššit mat máhte leat oalle dehálaččat jus guorahallan galgá lihkestuvvat ja vai ášši máhttá jotkojuvvot diggeáššin.

- Oskkil ustibiidda maidda luohthahat, mital du dili birra. Sii máhttet doarjut du sániid jus šattaš diggi.
- Válde oktavuoda nisson- ja dievdoolbmuid jourain. Sii maid máhttet nannet maid dajat jus šattaš diggeášši.
- Čále beavegirjji masa čálát goas ja gos sordojuvvot, uhkiduvvot ja cápmáhallan, ja maid gokko don cápmáhalat.
- Ale basa biktasiid maid guddet dalle go cápmáhallet dahje illástuvvojit.
- Dokumentere du vahágiid, ja govve daid. Dahje bija doaktára dokumenteret daid.
- Seaste uhkádusaid, jus dakkárat ležžet, telefuvnavástideaddjis, E-boastas dahje SMS bokte. Sádde daid ustibiidda vai sii sáhttet vurket daid. Dát máhttet šaddat dehálaš duodaštussan.

Dáppe gávnat doarjaga ja veahki

Jus leat gillámušain de lea veahkki gávdnamis. Ollu gielddain leat veahkeprográmmat nissoniid ja dievdduid váras geat ellet gillámušaiquin. Don máhtát maid váldit oktavuoda dain

riikaviidosaš organisašuvnnaiguin mat gávdnojit. Dás vuolábealde gávnnat leaŋkkaid mánggaid organisašuvnnaide.

Veahkki lea maid gávdnamis daidda geat háliidit rievdadit sin veahkaválddálaš dábiid, vásihusat vuosehit ahte eatnasat háliidit dan dahkat. Dat guhte ohcet ábu veahkaválddálaš dábiid loahpaheapmái lea masa álo šuras ja balus sin fasttes vugiin. Dávjá sii leat velggolažžan ja heahpanit dás. Eanaš gielddain gávdnojit jour-ásahusat ja sierra vuostáiváldinbáikkít gos leat hárjánan bargat dákkár áššiiguin ja geat sáhttet leat veahkkin.

Eanet dieđut

Mánáid vuoigatvuohta servodagas BRIS: www.bris.se

Mánááittardeaddji: www.barnombudsmannen.se

Ráđđi eastadan dihte láhkarihkumiid: www.bra.se

Láhkarihkunoaffarjoura Riikaservodat: www.boj.se

Láhkarihkuneiseváldi: www.brottsoffermyndigheten.se

Vuoigatvuođaáittardeaddji: www.jo.se

Linja nissoniid ráfi váras: www.kvinnofridslinjen.se

Riikasearvi seamma seksualálaš vuoigatvuođaide: www.rfsl.se

Riikaheahteguovddáš: www.rikskriscentrum.se

Riikaorganisašuvdna nissonjouraide: www.roks.se

Ruota Nisson- ja nieidajouraid Riikasearvi: www.kvinnojouren.se

Mii máhttit veahkehit

Illásteapmi gávdno buot lágan oktavuodain, miehtá olles Ruota. Mii diehtit ahte 10 000 olbmo gillájit dás juohke jagi, dahje vaikko 100 000 olbmo.

Jus ealát dilis gos rihkkumat, uhkideamit ja veahkaváldimat lea dábálaš de galggat boahit poliissa lusa. Sáhttá leat nu ahte leat gillán roaves rihkkuma man galgá almmuhit.

Čuojat 114 14 dahje mana lagamus poliisaguovddáži. Jus lea heahdedilli čuojat 112.